

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ТА ЦІНОУТВОРЕННЯ В ТУРИЗМІ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	242 Туризм
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Туризм»
Курс, семестр	4 курс, 8 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3,0 Загальна кількість годин – 90 год., із яких: лекцій – 18 год., практичних – 12 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова(и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра підприємництва і права
Контактні дані розробника (ів)	Викладач: Дем'яненко Наталія , к.е.н., доцент Контакти: ауд. 484 (навчальний корпус № 4) e-mail: nataliia.bredun@pdaa.edu.ua Сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/demyanenko-nataliya-vasylivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно логічної схеми освітньо-професійної програми: Основи туризмознавства, Аналіз туристичної діяльності, Бухгалтерський облік в туристичній сфері, Економіка туризму, Інформаційні системи і технології в туризмі, Мікро- та макроекономічні процеси у сфері туризму, Оподаткування туристичної діяльності, Туропереїтинг, Організація готельно-ресторанного господарства, Основи музеєзнавства та організація екскурсійних послуг, Статистика туризму.
Компетентності	загальні: ЗК 4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу. ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. спеціальні (фахові): ФК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ФК 5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів. ФК 7. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

	ФК 10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.
Програмні результати навчання	ПРН 7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт. ПРН 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна). ПРН 19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань. ПРН 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання. ПРН 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
ОК передбачає набуття загальних компетентностей та комплексу соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю: здатність до абстрактного мислення, пошук та аналіз інформації, спілкування з представниками інших професійних груп, робота в науковому контексті, долучення до професійної діяльності тощо. Формуванню навичок soft skills в межах освітньої компоненти сприяють сучасні методи й прийоми навчання, де ведеться робота в команді, що мотивує здобувачів вищої освіти до ініціативності, креативності, уміння управляти конфліктами, діяти соціально відповідально та свідомо, самоорганізації, виховання потреби систематичного оновлення своїх знань для їх практичного застосування, формування умінь організаторської діяльності. Соціальні навички формуються також і під час проведення студентських наукових конференцій, участі у засіданнях гуртків, круглих столах, громадських заходах тощо.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Формування системи знань і практичних навичок основ складення бізнес-плану (документу, в якому описуються цілі, стратегії та тактика бізнесу), вміння демонструвати підприємливість щодо відкриття чи розвитку бізнес-проекту чи бізнесу в цілому, вміння застосовувати набуті знання для забезпечення ефективного, прибуткового функціонування суб'єктів господарчої діяльності в різних галузях	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Бізнес-планування підприємницької діяльності в сфері туризму. Тема 2. Туристична галузь: суб'єкти підприємницької діяльності та туристичний продукт. Тема 3. Маркетинговий план туристичного бізнесу. Тема 4. Ціноутворення в сфері туризму. Тема 5. Розробка виробничого та організаційного планів туристичного бізнесу. Тема 6. Фінансовий план бізнес-проекту в туризмі. Тема 7. Оцінювання комерційних ризиків у туристичному бізнесі. Тема 8. Резюме та титульний лист бізнес-плану: вимоги до оформлення. Тема 9. Презентація бізнес-плану. Пітч-дек туристичного проекту.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
Словесні методи (лекція, бесіда); наочні методи (моделювання професійних ситуацій, презентації, ілюстрування); практичні методи (виконання ситуаційних завдань, аналіз наукових джерел та практики роботи соціальних підприємств, конспектування), методи самостійної роботи (виконання вдома завдань самостійної роботи), методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу, ситуації новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду, навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації), інтерактивні методи (тренінгові заняття, командні конкурси і змагання).	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та	Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи

критерії оцінювання результатів навчання	нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується заліком із занесенням у відомість обліку успішності. Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу.
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це деканат факультету, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Декан факультету своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує декан факультету за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.
- щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності https://tinyurl.com/495jce7e, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті https://tinyurl.com/5er82vzc, Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті https://tinyurl.com/ydd5yvab.
- щодо відвідування занять	Навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані. Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету https://tinyurl.com/md7ztn4.
- щодо оскарження результатів оцінювання	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне

	оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декана факультету. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена
Стратегія оцінювання результатів навчання	Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення тем та курсу оцінюються у відповідності до форм поточного та семестрового оцінювання результатів навчання. Формами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; підготовка та демонстрація презентації. Форма семестрового контролю – залік.
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	
Основні	
1. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навчальний посібник / М. М. Ільчук, І. А. Коновал, О. Д. Барановська. Київ : НУБіП України, 2024. 246 с.	
2. Бізнес-планування та управління проектами : навчальний посібник / П. Г. Ільчук, Р. В. Фещур, А. І. Якимів, І. В. Когут, Г. Й. Лучко, Д. І. Скворцов, С. В. Шишковський; за ред. П. Г. Ільчука. Львів : «Новий Світ-2000», 2025. 215 с.	
3. Бізнес-планування. Курс лекцій навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за освітньою програмою «Економічна аналітика» спеціальності 051 Економіка / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Т. В. Обелець. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/74046.	
4. Методичні рекомендації для виконання практичних робіт з дисципліни «Бізнес-планування туристичної діяльності» для студентів спеціальності 242 «Туризм». Уклад.: Л.А. Бондаренко Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2021. 38 с.	
5. Чорній Б. І. Система бізнес-планування на підприємстві та її елементи. <i>Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»</i>. Серія: «Економічні науки». 2024. № 1. DOI: https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-1-9444.	
Допоміжні	
1. Македон В. В. Бізнес-планування : навчальний посібник. Економіка бізнесу. 2020. 185 с.	
2. Підприємництво в туризмі: навч.-метод. посіб. / З. В. Приходько, В. А. Хомутов, О. В. Григор'єв. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2022. 150 с.	
3. Світлична А. В., Дем'яненко Н. В., Передера Д. К., Кожевник Д. М., Кривошея Є. В. Роль бізнес-планування у відкритті власної справи та розвитку підприємства. <i>Агросвіт</i>. № 22. 2023. С. 120-126. URL: https://nauka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/2411/2447.	
4. Дем'яненко Н. В., Павленко Я. В., Жайворон Д. С., Гаркуша А. С., Царенко Д. Д. Сучасні агроінновації в Україні: основи для бізнес-плану. <i>Агросвіт</i>. 2025. № 20. С. 152-157. DOI:	

<https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.20.152>.

5. Valentyna Aranchiy, Ilona Yasnolob, Nataliia Demianenko and all. Innovative approaches to the management of commercial and economic activities of environmental enterprise («Spicy pack»). *Journal of Environmental Management and Tourism*, volume XI, Issue 7(47) Winter 2020.

6. Yasnolb I., Demianenko N., Galych O., Gorb O., Yehorova O., Lipskyi R., Borovyk T., Mykolenko I., Protsiuk N. Tourism of Ukraine as a Type of Business before and during the War. *Journal Of Environmental Management And Tourism*. 2023. Vol. 14(2). Pp. 417-424. DOI: 10.14505/jemt.14.2(66).11 .

Інформаційні ресурси

1. USF. URL: <https://usf.com.ua>.

2. Дія. Бізнес. URL: <https://business.diia.gov.ua>.

Рекомендовані онлайн-курси

1. Дев'ять безкоштовних онлайн-курсів для бізнесменів-початківців: від бізнес-плану до експорту. URL: <https://shotam.info/9-bezkoshtovnykh-onlayn-kursiv-dlia-biznesmeniv-pochatktivsiv-vid-biznes-planu-do-eksportu/>

2. Національна онлайн школа для підприємців. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/education/natsionalna-onlayn-shkola-dlya-pidpriemtsiv-zaproshuemo-biznes-vzyati-uchast-v-opituvanni>

3. Підприємництво. Власна справа в Україні. Онлайн-курси Prometheus. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+ENTREPR101+2016_T1.

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри підприємництва і права протокол від «01» вересня 2025 р. № 1

Додаток до силабусу

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання завдань на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	підготовка та демонстрація презентації	
Тема 1. Бізнес-планування підприємницької діяльності в сфері туризму	—		—	—
Тема 2. Туристична галузь: суб'єкти підприємницької діяльності та туристичний продукт	8		—	8
Тема 3. Маркетинговий план туристичного бізнесу	8		—	8
Тема 4. Ціноутворення в сфері туризму	8		—	8
Тема 5. Розробка виробничого та організаційного планів туристичного бізнесу	8		—	8
Тема 6. Фінансовий план бізнес-проекту в туризмі	—		—	—
Тема 7. Оцінювання комерційних ризиків у туристичному бізнесі.	8		—	8
Тема 8. Резюме та титульний лист бізнес-плану: вимоги до оформлення.	8		—	8
Тема 9. Презентація бізнес-плану. Пітч-дек туристичного проекту.	—	—	—	—
Виконання завдань самостійної роботи	—	32	—	32
Підготовка та демонстрація презентації	—	—	20	20
Разом	48	32	20	100

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Бали	Характеристика критерію
7-8	Завдання виконано повністю та самостійно. Бізнес-план логічно структурований, відповідає темам курсу, враховує специфіку туристичної галузі. Розрахунки обґрунтовані, маркетингові та цінові рішення аргументовані, використано актуальні дані. Висновки чіткі, оформлення відповідає встановленим вимогам. Здобувач вищої освіти демонструє глибоке розуміння матеріалу, високий (відмінний) рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
5-6	Завдання виконано загалом правильно, але наявні окремі неточності або неповнота розкриття окремих розділів бізнес-плану. Логіка викладу збережена, однак обґрунтування окремих рішень (маркетингових, фінансових або цінових) є недостатньо глибоким. Оформлення в основному відповідає вимогам. Продемонстровано добрий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
3-4	Завдання виконано частково. Бізнес-план має фрагментарний характер, окремі розділи розкриті поверхнево або з помилками. Відсутнє належне економічне обґрунтування, слабо враховано специфіку туристичного бізнесу. Логіка викладу порушена, оформлення не повністю відповідає вимогам. Продемонстровано задовільний рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
1-2	Завдання виконано формально. Бізнес-план не відповідає темі практичного заняття, містить суттєві помилки, відсутні ключові розділи або економічні розрахунки. Студент не демонструє розуміння основних положень дисципліни. Продемонстровано незадовільний рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.

Бали	Характеристика критерію
0	Завдання не виконано, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Характеристика критерію
26-32	Завдання виконано повністю та на високому рівні. Розроблено цілісний туристичний продукт на основі реальних і актуальних даних. Коректно підібрані та обґрунтовані послуги проживання, перевезення, харчування, страхування й екскурсійного обслуговування. Маршрут логічний і привабливий для цільової аудиторії. Продemonстровано високий (відмінний) рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
16-25	Завдання виконано загалом правильно, але окремі елементи туристичного продукту розкриті недостатньо глибоко або без належного обґрунтування. Використано реальні дані, проте аналіз і логіка формування маршруту частково спрощені. Продemonстровано добрий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
8-15	Завдання виконано частково. Туристичний маршрут сформовано фрагментарно, не всі обов'язкові блоки туристичного продукту опрацьовані. Обґрунтування вибору послуг поверхневе або формальне. Продemonстровано задовільний рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
1-7	Завдання виконано формально. Відсутня цілісна концепція туристичного маршруту, не використано реальні дані або пропущено ключові складові туристичного продукту. Презентація не відповідає вимогам. Продemonстровано незадовільний рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
0	Завдання не виконано, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання підготовки та демонстрації презентації

Бали	Характеристика критерію
18-20	У презентації чітко висвітлено бізнес-план, включаючи висновки та результати. Слайди презентації були зрозумілими, читабельними та влучними. Здобувач вищої освіти чітко відповідав на поставлені питання. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на високому рівні
12-17	У презентації висвітлено бізнес-план, включаючи висновки та результати. Слайди презентації були зрозумілими, читабельними та влучними, але здобувач вищої освіти не чітко відповідав на поставлені питання. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на середньому рівні
6-11	У презентації не чітко висвітлено бізнес-план, включаючи висновки та результати. Слайди презентації були частково зрозумілими, читабельними та влучними. Здобувач вищої освіти не чітко відповідав на поставлені питання. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на достатньому рівні
1-5	У презентації не висвітлено бізнес-план, включаючи висновки та результати. Слайди презентації були незрозумілими та нечитабельними. Здобувач вищої освіти не чітко відповідав на поставлені питання. Що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів
0	Завдання не виконано, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів